

АНОТАЦІЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ»
для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми
Екологія першого (бакалаврського) рівня Бакалавр
спеціальності 101 Екологія

Цикл професійної підготовки.

Загальна кількість годин та кредитів становить 180 годин 6 кредитів ЄКТС.

Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти -
обов'язкова.

Програма навчальної дисципліни «Екологія людини» складена відповідно до освітньо-професійної програми Екологія спеціальності Екологія підготовки СВО Бакалавр.

Мета навчальної дисципліни:

формування у здобувачів науково-теоретичних знань і практичних навичок з загальних закономірностей взаємодії людини з довкіллям; впливу природних та антропогенних чинників зовнішнього середовища на функціонування людського організму; фізіологічних механізмів адаптації людини до умов навколишнього середовища; валеологічного аспекту здоров'я і довголіття та здорового способу життя; цілеспрямованого управління збереженням та поліпшенням фізичного і психологічного здоров'я населення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Екологія людини» є: вивчення загальних законів взаємодії біосфери та антропосистеми людства, його груп (популяцій) та індивідумів; впливу природної сфери на людину та групу людей; закономірностей та фізіологічних механізмів адаптації людини до різних клімато-географічних факторів середовища; впливу антропогенних чинників зовнішнього середовища на функціонування людського організму; науково-обумовлених шляхів поліпшення рівня здоров'я та збереження соціально-трудоного потенціалу населення; засобів оптимізації життєвого середовища людини і людства в цілому та гармонізації процесів взаємодії людства з навколишнім середовищем.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Екологія людини як наука.

Предмет, об'єкт вивчення, мета і завдання навчальної дисципліни «Екологія людини». Сучасні напрями досліджень та методи оцінки, контролю та управління в області екології людини: картографічні, математико-статистичні, соціально-гігієнічні, біогеохімічні. Системний підхід до аналізу взаємовідносин людини з середовищем її існування. Найважливіші аксіоми екології людини.

Тема 2. Еволюція взаємодії людини і природи.

Етапи та історія взаємовідносин людини з природою. Феномен людини та основні тлумачення її походження. Здоров'я людини як комплексний показник стану людського суспільства. Сучасні проблеми вибору критеріїв оцінки здоров'я населення. Роль природно – історичного середовища і спадковості у формуванні та розвитку людини.

Тема 3. Соціально-демографічний аспект екології людини.

Смертність і статевовікова структура населення. Демографічна поведінка, народжуваність і відтворення населення. Динаміка чисельності населення Землі і типи його відтворення. Тривалість життя і чинники, що на неї впливають. Життєвий потенціал людини. Показники стану здоров'я населення. Морфофізіологічні зміни людського організму. Відродження людської популяції і природне середовище. Генофонд людини та агресивні фактори середовища. Етноси та етнічні процеси. Ендоекологічний статус людини. Антропо – екологічні критерії якості навколишнього середовища.

Тема 4. Адаптація людини до умов навколишнього середовища.

Поняття про адаптацію та акліматизацію людини. Загальні закономірності та механізми адаптації людини. Адаптогенні фактори. Особливості протікання адаптаційних процесів. Генетична адаптація, генетичні маніпуляції, генна інженерія. Адаптація людини до стресогенних чинників. Вплив природних факторів навколишнього середовища на здоров'я людини. Онтогенез людини, зростання, розвиток і старіння в різних екологічних умовах.

Тема 5. Вплив природних факторів навколишнього середовища

Класифікація впливів зовнішнього середовища на людський організм. Вплив абіотичних (кліматичних), геофізичних та фізичних факторів. Вплив природної радіації, післядія радіаційного впливу. Механізми дії температури і вологості; шляхи адаптації людського організму до температурного фактору. Космічні і земні ритми. Біоритми та їх класифікація. Часова організація організму людини. Десинхроноз як патологічний стан при порушенні біоритмів організму людини

Тема 6. Вплив на здоров'я людини антропогенних екологічних природних чинників.

Вплив антропогенних факторів на людський організм. Чинники, що обумовлюють здоров'я людини. Здоров'я людини і хімічні забруднювачі. Вплив важких металів, пестицидів та інших хімічних факторів. Післядія впливу мутагенів та канцерогенних речовин. Фізичні антропогенні чинники. Реакції організму людини на вплив чинників довкілля.

Тема 7. Валеологічні аспекти здоров'я та довголіття.

Методологічні основи валеології. Біологічні і соціальні потреби людини. Поняття здоров'я, хвороби та «третього стану» як передхвороби. Місто і здоров'я населення. Екотрофологія, екологічне харчування людини і нормування якості харчування. Здоровий спосіб життя. Основи кінезіотерапії. Узагальнений індекс здоров'я.

Тема 8. Проблеми екологічної безпеки людства.

Природні чинники, які визначають безпеку людства. Екологічна безпека. Природні катастрофи. Екстремальні умови природного середовища. Продовольча безпека. Медична безпека. Техногенні катастрофи. Епідеміологічні наслідки різних форм перетворення природи. Екологічна етика. Принципи екологічної етики. Екоетичний ідеал. Роль екологічної етики в рішенні глобальних екологічних проблем.